

Finnan visiotyön kuulumisia

RYHMÄHAASTATTELUT

ASIAKASKYSELY

FINNA-TAPAAMISET

Riitta Peltonen & Maria Virtanen 11.5.2023

VISIO 2025

Kulttuuri- ja tiedeaineistot osallistavasti ja älykkäästi yhteiskunnan käyttöön.

Tarjoamme parhaan käyttökokemuksen

Yhdessä saavutamme enemmän

Edistämme tiedonsaantia ja elinikäistä oppimista

PERUSTEHTÄVÄ

Finna on monipuolinen palvelukokonaisuus, joka tarjoaa kulttuuri- ja tiedeaineistoja laajasti kaikille.

Oppimisen muutokset

Tieteen tekemisen muutokset

Teknologinen kehitys

Kuluttajakäyttäytyminen

Säätelymuutokset

Väestörakenteen monipuolistuminen

Mitä jo tehty vision päivittämiseksi?

- Järjestetty ohjausryhmälle ryhmähaastattelut vision päivittämiseksi kauteen 2025-2028.
- Tehty kysely Finnan asiakasorganisaatioille.
  - Vastausmäärä jäi vähäiseksi ja vastausten edustavuudessa oli ongelmia, joten tuloksia täydentään Mentimeter-kysymyksin sektorikohtaisissa Finna-tapaamisissa toukokuussa.
- Kartoitettu uusia muutosvoimia taustalähteistä.
- Tässä esityksessä vedetään yhteen **ryhmähaastatteluiden, kyselyn ja Finna-tapaamisten** tuloksia.
  - Tapaamistuloksia päivitetty esitykseen 10.5., pois lukien yleisten kirjastojen tapaaminen, joka järjestetään 17.5. Yleisten kirjastojen tapaamistulokset sisältävä raportti toimitetaan ohjausryhmälle sähköpostitse.

- Laaditaan synteesi uusista muutosvoimista.
  - Taustalähteinä esim. Sitran megatrendit, opetus- ja kulttuuriministeriön alan relevantit strategiat ja selvitykset ja uudet EU-aloitteet. Myös Finnan vastuullistytön teemat huomioidaan synteesisissä.
- **Ohjausryhmän työpaja 2.6.** jäsenille ja varajäsenille.
  - Tavoitteena saada eväät etenkin vision kärkien päivittämiseen.
- Syksyn alussa vision päivitet kärkiteemat ohjausryhmään, jonka jälkeen lopullinen viestittävä versio visiosta.

Yhteenvetoa ja johtopäätöksiä

- Nykyinen visio edelleen pääosin validi. **Käyttökokemukseen** tulee panostaa.
- Luotettava tieto merkittävää Finnan brändin kannalta.
- Painotuksia
  - Demokratian, osallisuuden tukeminen Finnan roolina.
  - Tekoäly-läpimurron huomioiminen Finnassa - kuitenkin harkiten huolella, mitä Finnan kannalta merkitsee.
  - Rajapintoja ja dataa korostava näkökulma Finnaan.
  - Kontekstualisoinnin, kuratoinnin merkitys.

Johtopäätökset asiakaskyselystä ja Finna- tapaamisista

Täydennetty tapaamisten Menti-kysymyksillä, pois lukien yleisten kirjastojen tapaaminen, joka järjestetään 17.5.

- **Finnan perustehtävä on edelleen aika hyvä ja ajankohtainen**
- Haettaessa painopisteitä ydinpalvelun kehittämiseksi isoille sektoreille **hallintaliittymän kehittäminen** on tärkeää. Pienemmillä sektoreilla rajapintojen ja Finna.fin merkitys on suurempi.
- **Rajapintakäytössä** oleellista myös miettiä
  - Mitä asiakas organisaatioiden omassa käytössä on voitava tehdä rajapintojen yli esim. Tulisiko kirjastojen asiakaspalvelutoimintojen olla mahdollista rajapinnan yli
  - Datan ohjaamista tekoälytyökaluille rajapintojen yli
- Kenties tulisi harkita, pitäisikö myös Finnan alkaa suunnitelmallisesti lisätä ohjausvaikutusta / ohjeistusta kuvailun tason / objektien laadun kasvattamisessa Finnaan tulevissa aineistoissa?
- Millaista kasvua Finnan tulisi tavoitella kaudella 2025-2028? Keitä siinä kohtaa todennäköisesti on tai voisi olla hypoteettisesti liityntäjonossa.

- **Yleisesti vision kärjet vaikuttavat edelleen ajankohtaisilta ja hyvin valituilta**
- Yleisen sivistystyön roolin merkityksen yleinen nousu näkyi kommenteissa
- Verrattuna edelliseen visiotyöhön nyt myös heikkoja signaaleita toiveista (automaattisista) kielikäännöksistä sisällöille vrt. edellisellä kerralla puhuttiin UI kielestä
- Digitaalinen osallistamisen keinojen kehittäminen on erityisen tärkeää museoille ja arkistoille, mutta esim. idea tasolla olevissa hankeajatuksissa ei noussut esiin yhtään joukkoistukseen viittaavaa ajatusta. Kenties olisi hyvä määritellä tarkemmin millaisia osallistamisen keinoja Finnan tulisi tavoitella kauden 2025-2028 aikana ja rajautua selkeämmin tavoitteisiin, jotka ovat realistisia toteuttaa Finnan päässä.
- **Teknologiahypäyksissä useimpien organisaatioiden on hyvin vaikea lähettää voimakkaita signaaleja toiveista vaan Finnan tulisi itse olla proaktiivinen hyödyllisemmältä vaikuttavien kehityskulmien esiin nostamisessa**
  - Käyttäjän käytöksessä ehkä vahvemmin kiinnostavana hyödynnettävänä nähdään käytös eri Finnoissa ja kirjastojen lainaus/varausdata.
  - Tekoälyn merkitys vahvistuu ja Finnan tulisi reagoida siihen, mutta vielä ei selkää signaalia miten. Mahdollisia näkökulmia
    - Tekoälyn rooli tulee vahvistumaan objektien automaattisessa analysoinnissa ja sen kautta kuvailun rikastamisessa
    - Tutkimuksen työkalut ja rajapinnat niihin
    - Miten tekoäly tulee vaikuttamaan käyttäjien hakukäyttäytymiseen ja odotuksiin

Haastatteluiden, kyselyiden ja tapaamisten tuloksia

Ryhmähaastattelujen tuloksia

- Kaikkia ohjausryhmän jäseniä haastateltiin maalikuussa neljään ryhmään jakautuen n. 1-1,5 h kestäneessä haastattelussa.
- Taustamateriaaleina Finnan nykyinen visio vuonna 2019 hahmoteltuine muutosvoimineen ja Sitran megatrendit 2023.

Lämmittelykysymys: Finna nykyinen visio laadittiin vuonna 2019. Onko edustamasi ryhmän perspektiivistä tuolloin maalailtu tulevaisuuskuva ja Finnan rooli siinä edelleen validi? Mikä siinä on tärkeintä tällä hetkellä ja mikä taas ei?

- Nykyinen **visio edelleen validi** tai pääosin validi.
- **Edelleen tärkeää:**
  - **Paras käyttökokemus** sai eniten ”mikä tärkeää” -mainintoja.
    - Osa yhdisti tähän yleistä helppokäyttöisyyttä tai käytettävyyttä.
    - Osalla tulevaisuuteen katsova näkökulma, erit. **älykkyyys, tekoäly.**
  - **Oppiminen tai elinikäinen** oppiminen sanoitettiin itsestään selvästi tärkeäksi.
  - **Avoimuus**, joka tarkentui yleisimmin **avoimeksi tieteeeksi.**
  - **Tiedon saanti**, joka yhdistyi myös **demokratian tukemiseen.**
  - **Osallistaminen tai laajemmin osallisuus.**
  - **Digitaalisten sisältöjen** saaminen mahdollisimman välittömästi Finnan kautta saataville.

Kysymys 1: Pohjamateriaalina haastatteluun oli Sitran megatrendit 2023. Yksi esiin nostettu megatrendi on "Taistelu digivallasta kiihtyy". Näyttäytyykö Finnan visio edelleen tämän trendin valossa ajankohtaiselta? Tuoko tämä uutta huomioitavaa ja mihin Finnan roolin tulisi erityisesti fokuoittaa?

- Ryhmien keskustelut painottuivat eri tavoin, mutta isoimmiksi Finnaan rooliin liittyviksi teemoiksi nousivat:
  - **Käyttökokemus, käytettävyys**, johon yhdistyivät
    - teknologian ajantasaisuus
    - tasaveroisuus digitaalisessa maailmassa (helppokäyttöisyys)
    - aineisto/sisältölähtöisyys
  - **Data ja rajapinnat**
    - Laadukas data ja rajapinnat lisäävät Finnan potentiaalia ja tarjoavat käyttömahdollisuuksia, joihin Finna-käyttöliittymät eivät taivu.
    - Rajapintojen kautta myös digitaaliset objektit esim. tekoälykäyttöön?
    - hajautettu web, reilu datatalous
  - **Tekoäly** jonka potentiaalia Finnaan liittyen pitäisi ottaa haltuun.
    - Yhdistettiin varovaisesti suositteluun.
    - Tekoälyn pitäisi päästä käsiksi digitaalisiin objekteihin - onnistuuko Finnan kautta vai tulisiko tapahtua taustajärjestelmissä?
    - Luotettava ja läpinäkyvä tekoäly sopii Finnan yhteyteen.
  - **Luotettava tieto Finnan brändinä.**

Kysymys 2: Sitran megatrendeissä esitetään uhkakuvina demokratian kamppailu ja hyvinvointiyhteiskunnan haasteet. Samoin nostetaan esiin keinoja, joilla taistella uhkakuvia vastaan ja luoda positiivisempaa tulevaisuutta. Näyttäytyykö Finnan visio edelleen näiden trendien valossa ajankohtaiselta vai tuleeko jotain uutta huomioitavaa? Millainen edustamanne sektorin tai sidosryhmän rooli näissä trendeissä voisi olla ja miten näette, että Finnan tulisi alustana tukea tätä?

- Uudenlainen muotoilu: olennaista, miten Finna edistää yhteiskunnassa laajasti **osallisuutta** luotettavaan, tutkittuun tietoon, kulttuuriperintöön, oppimiseen?
  - Nykyisen vision esiintyvä osallistaminen liian kapea käsite.
  - Tiedon ja aineistojen saatavuus rakentaa luottamusta, läpinäkyvyyttä ja tukee demokratiaa.
  - Kansalaistiede mainittiin tässä yhteydessä.
- Yhteiskunnan kahtiajakautumisen myötä huoli Finnasta osaavan eliitin palveluna: kaivattiin panosta helppokäyttöisyyteen (**käyttökokemus**), mutta myös **kohderyhmäajattelua**, jotta tiedon ja aineistojen äärelle löydetään ja olisi tasaveroiset mahdollisuudet oppia.
- Tiedon ja aineistojen **kontekstualisointi** nähtiin tärkeänä: pelkät kuvailutiedot riitä, ole välttämättä ymmärrettäviä. Teemakokonaisuudet niin tieteessä, kulttuurissa kuin oppimisessa luovat parempaa vaikuttavuutta yhteiskunnassa.
- **Avoin, jatkokäytettävissä** oleva tieto/aineistot edistävät demokratiaa.
- **Moninaisuus**, monipuolisuus yhteiskunnassa, mahdollisesti monikielisyys – miten Finna voisi tukea?

Kysymys 3: Tieteen tekemisen muutokset nousivat esiin nykyistä visiota laadittaessa signaaleista, joita erityisesti visiotyöhön osallistuneet Finna-organisaatioiden ja sidosryhmien edustajat esittivät. Millaisia signaaleja tällä hetkellä näette tieteen tekemisen tulevaisuudessa? Missä asioissa erityisesti Finnan tulisi tukea tieteen tekemistä ja tieteen tulosten leviämistä tulevaisuudessa?

- Finnan **rajapintojen** merkitys nähtiin keskeisenä.
  - Dataintensiivinen tutkimus
- Finnaan itsessään ei järkevää kehittää varsinaiseksi tieteen tekemisen välineeksi.
  - Finna enemmän löytämisen väline, muualla ”työkalut” vakavampaan tutkimiseen.
- **Avointen tiedejulkaisujen** ja muiden avointen aineistojen saaminen helposti käyttöön edelleen olennaista. Julkaisemisessa avoimuuden kasvu jatkunut.
- **Kuratointi** tienä, jolla luotettava, avoin tieto löytää laajemmin käyttöön yhteiskunnassa. Myös **tiedekasvatus** voisi olla keino.
- **Kansalaistiede**
  - Alustoja tälle on jo paljon, halutaanko integroida Finnaan?
  - Laajasti saatavilla olevat **tekoälymenetelmät** myös tasa-arvoistavat tieteen tekoa, luovat mahdollisuuksia myös kansalaistieteelle.
  - Kaikenlaisten kirjastojen rooli kansalaistieteen edistäjinä?
- Tulisiko Finnasta nykyistä paremmin löytyä tutkimustuotosten eri muotoja (esim. tutkimusdata, julkaisuista preprintit)? Onko tämä Finnan rooli?
- Kumppanuusverkostot tieteen tekemisen tukemisessa olennaisia Finnalle.

Kysymys 4: Jos ajattelet Finnan toimintaympäristöä, onko edustamallesi ryhmälle merkittäviä isoja hankkeita, strategisia linjauksia, lainsäädännöllisiä muutoksia tai muita huomioitavia tekijöitä, jotka tulisi huomioida vision päivityksessä? Mitkä ovat isoimmat huomioitavat seikat, joita näet näistä nousevan?

Tätä ei vedetty yhteen, vaan esiin nousseet asiat huomioidaan myöhemmin uusien muutosvoimien synteessissä.

Kysymys 5: Jos pitäisi valita yksi keskustelussa olleista trendeistä ja muutosvoimista, johon Finnan erityisesti tulisi panostaa, jotta palvelu säilyisi kilpailukykyisenä, mikä se olisi?

- **Demokratian** ja osallisuuden tukeminen nousi vahvasti esiin. Tämä yhdistyi luontevasti myös **käyttökokemuksen** parantamiseen.
- Myös kamppailun **digivallasta** nähtiin pohjimmiltaan olevan kamppailua demokratiasta.
- **Tekoäly** myös keskeiseksi nimetty muutosvoima, vaikka vielä ei Finnan kohdalla osata sanoa, mitä se merkitsee.
- Digitaalisten sisältöjen saaminen käytettäväksi myös olennaista kilpailukyvyn kannalta (ei vain metadataa).

- Linkitettyä dataa ei juuri käsitelty, pois lukien muutamia ontologioiden käyttömahdollisuuksiin liittyviä mainintoja.
- Tietoturva tai ekologinen kestävyys, ainakaan suoranaisesti tai kovin painottuneesti.

Missä määrin kysymyksenasettelu ja haastattelutilanne vaikutti, mitä nousi esiin?

- Kohderyhmäajattelua tuotiin joissakin ryhmissä esiin, mutta jäi epäselväksi, tarkoitettiinko personointia.
- Joukkoistamista ei mainittu, mutta kansalaistiede mainittiin useampia kertoja ja joukkoistaminen todennäköisesti nähdään sen osaksi.

Menti ohjausryhmälle: kysymys 1

Tiivistelmä kyselyiden tuloksista

Täydennetty tapaamisten Menti-kysymyksillä, pois lukien yleisten kirjastojen tapaaminen, joka järjestetään 17.5.

- Vastaajien määrä 46 oli aika alhainen (*yleensä Finnan palvelukyselyyn tullut luokkaa 80+ vastausta, koko KVP:n 200+*)
  - Myöskään sektorien väliset painotukset eivät vastaa normaalia Finnan asiakasorganisaatioiden jakaumaa.
  - Statistiikan mukaan kyselyn linkki avattiin merkittävästi laajemmin kuin mitä saimme vastauksia.
- Yleisesti vastauksista nousi esiin etenkin Finnan peruspalveluun liittyviä asioita. Muilta osin kysymykset oli mahdollisesti koettu vaikeiksi.

=> Olisimme taipuvaisia tulkitsemaan, että emme voi pitää vastauksia kunnolla asiakaskuntaamme edustavina.

=> Kyselyä täydennetty muutamalla Mentimeter-kysymyksellä sektoreiden Finna-tapaamisissa, pois lukien yleisten kirjastojen tapaaminen, joka järjestetään 17.5.

- Arkistojen tapaamisen Menti-vastaajien määrä: 10
- Museoiden tapaamisen Menti-vastaajien määrä: 19
- Korkeakoulu- ja erikoiskirjastojen tapaamisen Menti-vastaajien määrä: 36

Kaikkien sektorien perspektiivistä vastaajien lukuja dominoivat sektoreista kirjastot

- Isoimpana vastaajaryhmänä kannattaa ajatella yhdistettyä yliopisto-, AMK- ja yhteiskirjastot vastaajia 39%
- Toiseksi isoimpana yleisten kirjastojen vastaajat 37%
- Vastaajissa pienemmät sektorit
  - Museot 23,9%
  - Arkistot 6,5%
  - Muut 4,4%

Vastaajissa dominoivat myös omien näkymien omistajat

- 80% vastaajista on oma näkymä
- 9% on aineistot vain Finna.fissä
- 11% oli vasta mukaantuloprosessissa

	n	Prosentti
Meillä on oma Finna-näkymä	37	80,4%
Aineistomme ovat vain Finna.fissä	4	8,7%
Olemme vasta mukaantuloprosessissa	5	10,9%

	n	Prosentti
<u>Arkisto</u>	3	6,5%
<u>Museo</u>	11	23,9%
<u>AMK-kirjasto</u>	6	13,0%
<u>Yliopistokirjasto</u>	4	8,7%
<u>Korkeakoulujen yhteiskirjasto</u>	3	6,5%
Yleinen kirjasto	17	37,0%
Erikoiskirjasto	0	0,0%
Muu, mikä	2	4,4%

Finna on monipuolinen palvelukokonaisuus, joka tarjoaa kulttuuri- ja tiedeaineistoja laajasti kaikille

- Finna perustehtävä on ajantasalla eikä vaadi muutoksia

- **Finna.fi ja alustapalvelu/oma näkymä ovat aika tasavahvasti oleellisia asiakkaillemme, mutta tässä sektorikohtaisia painotuseroja**
  - Kirjastoille alustapalvelu ja oma näkymä ovat laajemmin oleellinen, vaikka Finna.fi koetaan valtaosalle oleelliseksi
  - Museoille, arkistoille muille organisaatioille Finna.fi on laajemmin oleelliseksi koettu, vaikka alustapalvelu ja oma näkymä on valta-osalle myös oleellinen.
- **Reilu puolet alkaa tiedostaa Finnan rajapintapalvelut oleellisiksi itselleen**
  - **Tässä riski, että vastaajat ovat ymmärtäneet rajapintapalvelut eri tavoin (laajemmin yhteentoimivuudeksi) kuin kysymyksen asettelijat tarkoittivat. Rajapintoja koskevissa avovastauksissa indikaatiota tästä.**
- Vajaalle kolmannekselle Europeana on oleellinen palvelu, painottuu museoihin

(tähän kysymykseen ei haettu täydennystä mentillä, saatua kuvaa ei voida pitää täysin edustavana)

- **Alustapalvelun ja oman näkymän koettiin eniten kaipaavan panostusta seuraavan viiden vuoden aikana isoilla sektoreilla korkeakoulut, yleiset kirjastot ja museot**
- **Pienemmillä sektoreilla muut osiot tärkeämpiä**
  - Arkistoilla (täydennettynä menti-kysymyksillä) tärkeimmäksi nousi **rajapinnat**
  - Muilla organisaatioilla **Finna.fi** nousi kärkisijalle
- Alustapalvelun valinneilla erottui kaksi teemaa selkeämmin avovastauksista (+ useita yksittäisiä syitä)
  - **Hallintaliittymä koettiin liian vaikeaksi tai siihen toivottiin ominaisuuskehitystä**
  - Alustapalvelu nyt vain koettiin ylipäättään itselle tärkeimmäksi
- Finna.fin valinneilla erottui kolme pientä teemaa
  - Finna.fillä isoin vaikutus Finnan painoarvoon
  - UI epäselvä ja kaipaa parannusta
  - Tärkeä ja aina voi parantaa
- **Käyttäjryhmistä erityisesti toivottiin panostusta: 1) tutkijoihin, 2) opiskelijoihin ja 3) koululaisiin**
  - Tässä ehkä huomioitava, että nämä saavat painoarvoa koska nämä ovat **monelle sektorille yhteinen nimittäjä** ja painopisteitä mietittäessä aina ei kannata ottaa pelkkiä yhteisiä nimittäjiä
  - Menti-kysely ei muuttanut kuvaa siitä, mitkä kolme nousevat vahvimmin esiin yleisemmin, vaan vielä pääosin vahvistivat kuvaa vielä arkistojen osalta. **Mutta huomattavaa oli että menti-kyselyssä museoista nousi voimakkaammin jaetulle kolmannelle sijalle harrastajat ja toimittajat -> signaalia että koulutuksen ja opetuksen rinnalla tulisi ajatella myös harrastamista ja viihtymistä.**

(syihin ei kerätty lisätietoa mentillä)

- Isoin teema joka nousi esiin vastauksista oli: **Rajapinnan hyödyntäinen organisaatio asiakkaiden omissa palveluissa tai yhteistyöprojekteissa**
- Kiinnostava yksittäinen ajatus
  - Puutteellisia metatietoja voitaisiin täydentää tekoälyn avulla, mukaan lukien kuvantunnistus ja Transcribus.
- *Huom! Isossa osassa vastauksia rajapinnat oli ehkä laajemmin ymmärretty merkityksessä yhteentoimivuus ja siten ehkä vastattu vähän ohi aiheen*

Tähän kysymykseen ei suoraan kerätty lisätietoja menti-kyselyissä, mutta epäsuorasti on esiin nostettavissa **teema rajapinnat sekä niiden käyttö tekoälyn ja tutkimuksen kanssa**

- Arkistojen sektoritapaamisessa tästä nousi mentin aikana vapaata keskustelua
- Mentissä kalasteltiin vapaamuotoisemmilla kysymyksillä kehitysteemoja ja yksi esiin nouseva teema on tekoäly ja epäsuorasti rajapintojen kehitys voi olla yksi mahdollinen tapa edistää tätä

Mitä uutta oppimiseen, tiedonsaantiin tai tieteen tekemiseen organisaationne näkökulmasta tulevaisuudessa liittyy? *

Kyselyn tulosten pohjalta vaikuttaa, että pääosin että meillä on aika hyvä kuva oppimisen muutoksiin liittyvistä asioista ja esiin nousset asiat vahvistavat oppimisen ja tutkimuksen muutosvoimista olevaa kuvaa. Ehkä yleisen sivistyn työn ja siihen niputtuvien asioiden voidaan sanoa nousevan vähän vahvemmin esiin, samaten kansainvälisyydessä nousee nyt myös metatiedon automaattinen kääntäminen esiin ja epäsuorasti tekoälyn ja rajapintojen rooli voidaan nostaa tähänkin yhteyteen.

- Korkeakoulujen vastauksista nousi teemat
  - Vahvimmin avoin julkaiseminen
  - Pienempinä teemoina: avoimet oppimateriaalit, digivisio 2030, isompien massojen tavoittelu
- Yleisiltä kirjastoilta nousi yksi isompi kattavampi teema, yleinen sivistystyö (sis. Alateemoja kuten elinikäisen oppimisen, oppilaitosyhteistyön, heikoimpien tukemisen)
- Museoilta useampi aika tasa-arvoinen pienempi teema: yleinen sivistystyö (sis. elinikäinen oppiminen), älykkyyys ja kuvallisuuden tärkeys
- Arkistoilla oli kaksi tutkimukseen liittyvää teemaa: kansainvälisyys sekä käyttörajattujen aineistojen käytön mahdollistaminen
- Muilta organisaatioilta nousi yksi teema liittyen kansainvälisyyteen ja aineistojen käyttöön englanniksi (myös metatieto, ei vain UI kieli)

Menti-kyselyssä tätä ei kysytty näin rajatusti vaan avoimemmalla kysymyksellä kalasteltiin yleisemmin ajatuksia mitä uutta tulisi huomioida ylipäättään. Lähinnä mentin kautta korkeakoulujen teemat saivat vahvistusta. Lisäksi saavutettavuus yleisemmin nousi vahvana teemana korkeakoulujen puolelta. Epäsuorasti vastauksissa näkyi myös tekoäly ja etenkin arkistojen sektoritapaamisen aikana keskustelu yhdisti sen tutkimukseen ja rajapintoihin. Tekoälyn merkitys nousi mentin kautta korkeakoulukirjastojen menti-kyselyssä yleisempänä aiheena ja ehkä voisi heidän sektorinsa takia olla myös epäsuorasti nostettavissa tähän yhteyteen.

Kysymys oli selkeästi vaikea organisaatioille vastata ja tämä näkyi EOS vastauksina ja vaustauksina, joissa lähdettiin vastaamaan ihan muuhun

- Vahvimpana teemana nousi esiin käytös Finnassa: Samassa ja muissa Finna näkymissä
- Toisena teemana nousi kirjastojen lainaus ja varausdata
- Yksittäisistä kommentteista erittäin kiinnostava oli ajatus hyödyntää kiinnostuksen kohteita Kansalliskirjaston muissa palveluissa kuten digi.kansalliskirjasto.fi:ssä
- Joukosta selkeästi erottui teema jossa ylipäätään suhtaudutaan kriittisesti käyttäjätiedon keruuseen ja suosituksiin

Kysymys luultavasti oli vaikea organisaatioille vastata ja näkyi vastauksien vähyytenä. Tämä luultavasti aihepiiri josta organisaatioilta puuttuu asiantuntemusta

Annetuista ehdotuksista nousi kolme pientä teemaa

- Kuvailun automaattinen rikastaminen
- Hakujen avustaminen
- Suosittele

Yksittäisiä teemoja: puheen tunnistus (input), automaattiset kielikäännökset metadatalle, personointi, tunnistusapu mikäli yrität etsiä tekoälyn keksimiä olemattomia lähdeviitteitä

Mentikyselyssä tätä aihetta ei kysytty näin rajatusti vaan yleisemmin kalasteltiin uusia ajatuksia.

- *Arkistojen puolella tekoäly nousu keskusteluissa esiin ja sitä yhdistettiin tarpeeseen kehittää rajapintoja, jotta dataa voidaan ohjata erilaisille saatavilla oleville tekoälytyökaluille muualle.*
- *Korkeakoulukirjastojen puolella tekoäly nousi esiin yleisempänä teemanaja ja kenties sektorista voisi vetää johtopäätöstä hakujen avustamisen/suosittelun suuntaan.*

Kyllä	Ei	EOS
13% (6kpl)	37% (17kpl)	50% (23kpl)

- Arkisto: Arkistosektorilla mm. Transcribus ja Time Machinen alaiset hankkeet hyötyvät tekoälystä.
- Arkisto: Digitoidun aineisto laadun valvonnassa ja sisällön analysoinnissa. Osatoteuttajana Kansallisarkiston hankkeessa.
- Korkeakoulujen yhtenäiskirjasto: Erilaisia oppimiseen ja tutkimuksen kehittämiseen liittyviä projekteja
- Museo: Helsinki Biennaaliin tekoälyyn pohjautuva online-teos
- Museo: Kuvantunnistus

(Menti-kyselyllä ei kerätty tähän lisätietoja)

Kysymys luultavasti oli vaikea organisaatioille vastata ja näkyi vastauksissa siinä, että isoin osa toiveista ei oikeastaan ollut isompia teknologia hyppäyksiä vaan aika ydinpalvelun kehittämiseen liittyviä pienempiä asioita

- **Yhtään yhteistä isompaa uutta aluetta ei noussut esiin**
- **Yksittäisiä isompia kehityssuuntia: haravoinnit kv-kannoista, puheentunnistus, mobiili appi,**
- Pienempiä peruskehitysteemoja: hallintaliittymän kehitys, helppokäyttöisyys ja saavutettavuus, virtuaalisuus/pelillisuus, kaverilainat
- Muuta yksittäistä ei teknologista kehitystä
  - Kuvailun/objektin laatustandardit ja niiden ajaminen / koulutus
  - Ansaintalogiikan kehittäminen

Mentikyselyssä tätä ei kysytty näin rajatusti vaan yleisemmin kalasteltiin puuttuuko visiosta jotain. Sieltäkään ei mitään isompaa muuta yhteistä (kuin tekoäly) noussut ehkä pienempänä teema **vahvempi osallistaminen ja interaktiot käyttäjän kanssa** (esim. UI:hin näkyviin jäävien keskustelujen käyminen käyttäjien kanssa) ja **uhat demokratialle**.

Mentissäkin nousi samoja peruskehitysteemoja: hallintaliittymän kehitys, saavutettavuus, e-aineistot, OA.

Kyllä	Ei	EOS
17% (8kpl)	13% (6kpl)	70% (23kpl)

Kerro tarkemmin, millaisiin kehityssuuntiin liittyvät hankemahdollisuudet kiinnostaisivat organisaatiotasi?

- Arkisto: Kaikki hankkeet, joiden avulla voidaan nopeuttaa - ehkä automatisoida - kuvailua ja "metatiedoistamista". Ideaalinen tilanne olisi, jos tekoäly tms. hoitaisi kaiken (ainakin tekstiaineistot) ja etsisi "massasta" asiakkaan tarvitseman tiedon.
- Arkisto: AI-utvecklingsprojekt, utvecklande av NKR-funktionen. (*Tekoälykehitysprojekti, NKR-toiminnon kehittäminen.*)
- Museo: Digitaalisen kompassiohjelman tavoitteet tiedostaen. Kaikki 4 kehityssuuntaa tulisi tiedostaa. Museoalan henkilöstön kohdalla standardisointi ja siihen liittyvä kouluttaminen olisi kokoelmahenkilöstölle on kiinnostava kehityssuunta.
- Museo: Taidemuseosektorin tarpeiden kehittäminen yhteisesti
- Museo: "AI + kuvantunnistus, AI + paikkatieto, ontologiatyö"
- Museo: "Kuvataidekentän ja taiteilijoille suunnatut hankkeet, jotka tukevat aluetaidemuseotyötä.
- Museo: "Organisaation oman Finna-näkymän muokkaus on tällä hetkellä vaikeaa. Olemme kiinnostuneita mahdollisuuksista kehittää näkymän muokkausta helppokäyttöisemmäksi. Lisäksi olemme kiinnostuneita mahdollisuuksista loppukäyttäjien osallistamiseen ja vuorovaikutteisuuteen."
- Museo: En osaa sanoa

(Tähän ei kerätty lisätietoa mentillä)

- Arkistoille ja museoille selkeästi tärkeää
- Kirjastoille ja muille ehkä jonkin verran
  - **Hajonta hyvin suurta**, erityisesti yleisissä kirjastoissa.
    - AMK-, yliopisto- ja yhtenäiskirjastojen joukossa vastaukset väliltä 5-10
    - Yleisissä kirjastoissa väliltä 1-10

Menti-kyselyssä tätä ei kysytty näin rajatusti, vaan kalasteltiin yleisemmin mitä uutta visiossa pitäisi olla tai mihin olisi erityisen tärkeää panostaa tulevalla kaudella. Museoiden puolelta tämä nousi pienenä teemana, jonka tulisi näkyä vahvemmin visiossa.

- Vastauksissa nousivat hyvin pitkälle samat asiat, jotka oli jo katettu kyselyn aiemmissa osioissa
- Yksittäisiä esiin nousseita teemoja, joita edelliset eivät jo kattaneet
  - Läsnäpalveluiden ja digipalveluiden yhdistäminen
  - Väestön muutokset (ikäntyminen, ulkomaalaistaustaiset)
  - Tietosuoja
- Museoilta:
  - Demokratia ja osallisuus
  - Taustajärjestelmien kehitys
- Muu ryhmältä
  - Finnan käytön laajentaminen OKM:n ulkopuolisille kulttuuriorganisaatioille laajemmin

Menti-kyselyssä tätä ei kysytty ihan näin rajatusti vaan yleisemmin kalasteltiin puuttuuko visiosta jotain. Mutta kysely ei tuonut jo käsiteltyjen teemojen päälle mitään uutta.

Menti ohjausryhmälle: kysymykset 2-3

Kiitos!

Finna-posti @helsinki.fi

Kansalliskirjasto
Kirjastoverkkopalvelut

#Finnafi

[@finnapalvelu](#)

[@finnafi](#)

[@finna.fi](#)

[@finna-palvelut](#)

[@finnafi](#)